

УПУТСТВО ЗА
ОБРАЧУН ДЕБАЛАНСА ПРОИЗВОЂАЧА У
СИСТЕМУ ОБАВЕЗНОГ ОТКУПА

Требиње, мај 2017. године

САДРЖАЈ:

ДИО ПРВИ – ОПШТЕ ОДРЕДБЕ.....	3
Члан 1.(Предмет).....	3
Члан 2.(Примјена)	3
Члан 3.(Циљ доношења).....	3
Члан 4.(Значење термина и израза)	4
ДИО ДРУГИ – ПЛАНИРАЊЕ.....	5
Члан 5.(Годишњи биланс).....	5
Члан 6.(Мјесечни планови производње)	5
Члан 7.(Дневни распоред рада).....	5
ДИО ТРЕЋИ – БАЛАНСИРАЊЕ	6
Члан 8.(Балансна одговорност).....	6
Члан 9.(Трошкови дебаланса).....	6
ДИО ЧЕТВРТИ – ПРИКУПЉАЊЕ ПОДАТАКА ЗА ПОТРЕБЕ ОБРАЧУНА ТРОШКОВА ДЕБАЛАНСА	6
Члан 10.(Подаци о планираној производњи).....	6
Члан 11.(Подаци о оствареној производњи)	7
Члан 12.(Дефиниција изузетака).....	7
ДИО ПЕТИ – ОБРАЧУН ДЕБАЛАНСА	7
Члан 13.(Енергетски обрачун дебаланса)	7
Члан 14.(Трошак дебаланса ОСП).....	8
Члан 15.(Трошак дебаланса појединог произвођача)	9
Члан 16.(Обрачун и фактурисање трошкова дебаланса).....	10
Члан 17.(Плаћање трошкова дебаланса)	10
Члан 18.(Приговор на испостављену фактуру за трошкове дебаланса).....	10
ДИО ШЕСТИ – ПРЕЛАЗНЕ И ЗАВРШНЕ ОДРЕДБЕ	11
Члан 19.(Уговорно регулисање обавезе плаћања трошкова дебаланса)	11
Члан 20.(Тумачење Упутства)	11
Члан 21.(Надзор над спровођењем Упутства).....	11
Члан 22.(Измјене и допуне).....	11
Члан 23.(Ступање на снагу).....	11
Члан 24.(Стављање претходног Упутства ван снаге).....	11

На основу члана 10. став (1) тачка и) Закона о јавним предузећима (Службени гласник Републике Српске број: 75/04 и 78/11), члана 14. став (1) тачка ђ) и члана 23. став (3) Закона о обновљивим изворима енергије и ефикасној когенерацији (Службени гласник Републике Српске број 39/13), Правилника о подстицању производње електричне енергије из обновљивих извора и у ефикасној когенерацији (Службени гласник Републике Српске бр. 128/11), Правила рада за спровођење система подстицаја (МХ ЕРС, јануар 2012. године) и члана 34. Статута МХ ЕРС-Матично предузеће а.д. Требиње, Управа МХ ЕРС Матичног предузећа а.д. Требиње у функцији Оператора система подстицаја, на сједници одржаној дана _____ 2017. године у _____, доноси

УПУТСТВО ЗА ОБРАЧУН ТРОШКОВА ДЕБАЛАНСА ПРОИЗВОЂАЧА У СИСТЕМУ ОБАВЕЗНОГ ОТКУПА

ДИО ПРВИ – ОПШТЕ ОДРЕДБЕ

Члан 1.

(Предмет)

Упутством за обрачун трошкова дебаланса произвођача у систему обавезног откупа (у даљем тексту: Упутство) прописује се начин обрачуна трошкова дебаланса Оператора система подстицаја (у даљем тексту: ОСП) и трошкова дебаланса произвођача електричне енергије из обновљивих извора и у ефикасној когенерацији.

Члан 2.

(Примјена)

- (1) Упутство се односи на обрачун трошкова дебаланса за произвођаче који имају закључен уговор о обавезном откупу електричне енергије из постројења укупне инсталисане снаге веће од 500 kW (у даљем тексту: произвођач).
- (2) Енергетски обрачун и обрачун трошкова дебаланса за произвођаче у систему подстицаја који остварују право на премију, нису предмет овог Упутства.

Члан 3.

(Циљ доношења)

Обрачун трошкова дебаланса ОСП-а и трошкова дебаланса произвођача прописан овим Упутством има за циљ оптимизацију планирања производње и смањење трошкова по овом основу.

Члан 4.

(Значење термина и израза)

(1) Термини и изрази који се користе у тексту Упутства имају следеће значење:

Оператор система је оператор преносног или дистрибутивног система на чију је мрежу прикључено постројење произвођача у смислу члана 2. овог Упутства;

Систем подстицаја је систем подстицаја производње електричне енергије из обновљивих извора и у ефикасној когенерацији прописан Законом о обновљивим изворима и ефикасној когенерацији и уређен актима које је по основу овлашћења датих Законом доноси РЕРС;

Оператор система подстицаја је правно лице у чијој је надлежности оперативно провођење система подстицаја производње електричне енергије из обновљивих извора и у ефикасној когенерацији, у складу са одредбама Закона о обновљивим изворима и ефикасној когенерацији и актима које је донијела РЕРС, а чију функцију привремено до формирања независног субјекта обавља МХ ЕРС;

Произвођачу смислу члана 2. овог Упутства је правно или физичко лице које производи електричну енергију из обновљивих извора и у ефикасној когенерацији у постројењима инсталисане снаге веће од 500 kW, а који је на бази издатог Рјешења од РЕРС, закључењем уговора са ОСП-ом остварио право на обавезан откуп;

Балансно одговорна страна у смислу овог Упутства је МХ ЕРС која преузима финансијску одговорност за дебаланс остварен у односу на дневне распореде рада на сатном нивоу пријављене НОС-у;

Балансна група у смислу овог Упутства је ОСП који преузима финансијску одговорност за укупан дебаланс произвођача у систему подстицаја у односу на БОС;

Трошкови дебаланса ОСП су трошкови одступања збирно остварене производње балансне групе у односу на достављене збирне дневне распореде рада на сатном нивоу;

Трошкови дебаланса појединог произвођача су трошкови одступања остварене производње у односу на достављене дневне распореде рада на сатном нивоу;

Дневни распоред рада је распоред планиране производње на сатној основи који произвођач доставља ОСП-у за сваки дан;

Збирни дневни распоред рада на сатној основи израђује ОСП као збир достављених дневних распореда рада произвођача;

Крајњи рок за доставу дневног распореда рада је вријеме након којег се неће прихватати дневни распоред рада од произвођача;

Период поравнања је период од једног сата који се користи за израчунавање поравнања дебаланса.

(2) Скраћенице које се користе у овом Упутству су:

ДЕРК–Државна регулаторна комисија БиХ;

НОС–Независни оператор система БиХ;

РЕРС–Регулаторна комисија за енергетику РС;

МХ ЕРС– Мјешовити Холдинг „Електропривреда РС“ Матично предузеће а.д. Требиње

ОС–Оператор система;

БОС–Балансно одговорна страна;

ОСП—Оператор система подстицаја;

ЕЕС—Електроенергетски систем.

- (3) Поред термина и скраћеница наведених у ставовима (1) и (2) овог члана, у Упутству се користе термини обухваћени Законом о енергетици, Законом о електричној енергији, Законом о обновљивим изворима и ефикасној когенерацији и подзаконским актима које је донијела РЕРС, те Мрежним кодексом и Тржишним правилима које је донијела ДЕРК.

ДИО ДРУГИ – ПЛАНИРАЊЕ

Члан 5.

(Годишњи биланс)

- (1) Произвођач доставља ОСП-у годишњи план производње за наредну годину израђен на мјесечном нивоу најкасније до 31. јула текуће године.
- (2) Уколико произвођачне достави годишњи план производње у прописаном року, ОСП за потребе израде збирног годишњег плана производње користи податке о планираној производњи наведене у уговору о додјели подстицаја.
- (3) ОСП, на бази достављених података о планираној производњи електричне енергије из обновљивих извора и у ефикасној когенерацији, израђује збирно годишњи план производње најкасније до 10. августа текуће године за наредну годину.
- (4) ОСП збирни годишњи план производње електричне енергије из обновљивих извора и у ефикасној когенерацији доставља БОС-у најкасније до 15. августа текуће године.
- (5) ОСП збирни годишњи план производње електричне енергије из обновљивих извора и у ефикасној когенерацији доставља РЕРС-у најкасније до 20. августа текуће године за наредну годину.

Члан 6.

(Мјесечни планови производње)

- (1) У случају потребе за измјеном достављеног годишњег плана производње израђеног по мјесецима, произвођач најкасније до 14. дана у текућем мјесецу доставља ОСП-у ажуриран мјесечни план производње за наредни мјесец.
- (2) ОСП ажурирани мјесечни план производње произвођача за наредни мјесец, доставља БОС-у најкасније до 15. дана у текућем мјесецу.

Члан 7.

(Дневни распоред рада)

- (1) Дневни распоред рада за наредни дан произвођач доставља ОСП-у најкасније до 07:30 h текућег дана за наредни дан.

- (2) Дневне распореде рада за нерадне дане (дане викенда или празника) произвођач је дужан доставити ОСП-у најкасније до 07:30 h дана који претходи нерадним данима (у петак до 07:30 h за дане викенда, односно посљедњег радног дана пред нерадни празнични дан).
- (3) ОСП израђује збирни дневни распоред рада произвођача на сатном нивоу за наредни дан, који доставља БОС-у најкасније до 7:45 часова текућег дана.
- (4) Произвођач може током викенда или у вријеме празника измијенити достављени дневни распоред рада најкасније до 7:30 часова текућег дана за наредни дан.

ДИО ТРЕЋИ – БАЛАНСИРАЊЕ

Члан 8.

(Балансна одговорност)

- (1) ОСП представља балансну групу свих произвођача у систему обавезног откупа.
- (2) Балансна одговорност произвођача према ОСП-у регулисана је уговором о обавезном откупу по гарантованим откупним цијенама.

Члан 9.

(Трошкови дебаланса)

- (1) ОСП из накнаде за обновљиве изворе и ефикасну когенерацију сноси пуне трошкове дебаланса балансне групе према БОС-у, утврђене на бази оствареног дебаланса и цијене дебаланса одређенена начин описан овим Упутством.
- (2) Произвођач плаћа 25% трошкова властитог дебаланса утврђеног на начин описан овим Упутством.

ДИО ЧЕТВРТИ – ПРИКУПЉАЊЕ ПОДАТАКА ЗА ПОТРЕБЕ ОБРАЧУНА ТРОШКОВА ДЕБАЛАНСА

Члан 10.

(Подаци о планираној производњи)

- (1) Произвођач је дужан, у роковима наведеним у члану 7. овог Упутства, достављати ОСП-у дневни распоред рада.
- (2) Дневни распоред рада произвођач доставља ОСП-у електронским путем, коришћењем посебне софтверске платформе.
- (3) Изузетно, уколико је произвођачу онемогућен приступ софтверској платформи, дневни распоред рада уноси овлашћени администратор ОСП-а на бази дневних распореда које је произвођач доставио у писаној форми (електронском поштом или путем факса).
- (4) ОСП у прописаним роковима БОС-у доставља збирни дневни распоред рада који је израдио на бази достављених дневних распореда рада произвођача.

Члан 11.

(Подаци о оствареној производњи)

- (1) За потребе обрачуна трошкова дебаланса, ОСП прикупља податке о оствареној сатној производњи произвођача.
- (2) Подаци о оствареној производњи прикупљају се на бази сатних читања производње коју ОСП-у доставља Оператор система (у даљем тексту: ОС) на чију је мрежу (преносну или дистрибутивну) прикључен објект производња.
- (3) ОС податке о производњи оствареној у претходном дану, за произвођача чија се производња даљински читава, доставља најкасније до 11:00 текућег дана, односно најкасније до 11:00 првог радног дана, за производњу остварену у нерадним данима (дани викенда и празници).
- (4) За произвођаче чија се остварена производња региструје мјерним уређајима са којих није могуће даљинско преузимање податка, ОС податке о оствареној производњи за сваки дан на сатном нивоу доставља мјесечно, на крају обрачуног периода.

Члан 12.

(Дефиниција изузетака)

- (1) Уколико произвођач не достави дневни распоред рада у прописаним роковима, сматраће се да тај дан постројење није планирало производњу (производња 0 kWh). Укупно произведена енергија у том дану сматраће се дебалансом у односу на планирану производњу.
- (2) У случају грешке мјерења која је изван одговорности произвођача (непотпун низ измјерених вриједности производње на сатном нивоу), подаци о оствареној производњи на сатном нивоу се изједначавају са достављеним дневним распоредом рада, те се трошкови дебаланса не обрачунавају.
- (3) У случајевима када је производња у постројењима произвођача онемогућена усљед погонских догађаја у ЕЕС-у о којима ОС доставља ОСП-у обавјештење у писаној форми, планирана и остварена производња постројења у вријеме трајања прекида се свде на нулу и трошкови дебаланса произвођача се не обрачунавају.

ДИО ПЕТИ – ОБРАЧУН ДЕБАЛАНСА

Члан 13.

(Енергетски обрачун дебаланса)

- (1) Дебаланс ОСП-а рачуна се као разлика између остварене и планиране производње за сваки период поравнања:

$$\Delta P_{osp} = P_{ostv} - P_{plan}$$

гдје је:

ΔP_{osp} – дебаланс ОСП-а;

P_{ostv} – збирна остварена производња свих произвођача у посматраном периоду;

P_{plan} – збирна планирана производња свих произвођача у посматраном периоду.

- (2) Ако је ΔP_{osp} негативан, остварен је негативан дебаланс ОСП-а.
 (3) Ако је ΔP_{osp} позитиван, остварен је позитиван дебаланс ОСП-а.
 (4) Појединачни дебаланс произвођача рачуна се као:

$$\Delta P_i = P_{iostv} - P_{iplan}$$

при чему је:

ΔP_i – дебаланс између остварене и планиране производње појединог произвођача у посматраном периоду поравнања

P_{iostv} – остварена производња појединог произвођача у посматраном периоду поравнања

P_{iplan} – планирана производња појединог произвођача у посматраном периоду поравнања.

- (5) Ако је ΔP_i негативан, остварен је негативан дебаланс појединог произвођача.
 (6) Ако је ΔP_i позитиван, остварен је позитиван дебаланс појединог произвођача.
 (7) Енергетски обрачун дебаланса ОСП као балансне групе и дебаланса појединих произвођача основа је за финансијско поравнање дебаланса.

Члан 14.

(Трошак дебаланса ОСП)

- (1) Укупан трошак дебаланса ОСП-а рачуна се као производ дебаланса ОСП-а и одговарајуће цијене дебаланса:

$$T_{\Delta P_{osp}} = \Delta P_{osp} \times C_{dosp}$$

гдје је:

$T_{\Delta P_{osp}}$ - трошак дебаланса ОСП-а;

ΔP_{osp} – дебаланс ОСП-а за период поравнања;

C_{dosp} - цијена дебаланса ОСП-а којесе рачуна на сљедећи начин:

- уколико је ОСП остварио негативан дебаланс унутар једног периода поравнања ($\Delta P_{osp} < 0$), C_{dosp} се рачуна као:

$$C_{dosp} = C_{db_} - C_{ref}$$

при чему је:

$C_{db_}$ - цијена негативног дебаланса унутар једног периода поравнања коју утврђује НОС БиХ;

C_{ref} - цијена по којој ОСП продаје електричну енергију снабдјевачима.

- уколико је ОСП остварио позитиван дебаланс ($\Delta P_{osp} > 0$) унутар једног периода поравнања, тада се C_{dosp} рачуна као:

$$C_{dosp} = C_{ref} - C_{db+}$$

при чему је:

Cdb+ - цијена позитивног дебаланса унутар једног периода поравнања коју утврђује НОСБиХ;

Cref - цијена по којој ОСП продаје електричну енергију снабдјевачима.

(2) Изузетно, у случају да је цијена дебаланса:

$$Cdb_{-} \leq Cref$$

или

$$Cdb_{+} \geq Cref$$

сматра се да су трошкови дебаланса ОСП-а једнаки нули.

Члан 15.

(Трошак дебаланса појединог произвођача)

(1) Трошак дебаланса појединог произвођача за период поравнања рачуна се као:

$$T_i = k * \Delta P_i * C$$

гдје је:

T_i - трошак дебаланса појединог произвођача;

k - коефицијент утврђен Законом о обновљивим изворима који износи $k=0,25$

ΔP_i - дебаланс појединог произвођача унутар једног периода поравнања;

C - цијена дебаланса произвођача, а која се одређује на сљедећи начин:

- уколико је произвођач остварио негативан дебаланс ($\Delta P_i < 0$) унутар једног периода поравнања, тада се C рачуна као:

$$C = Cdb_{-} - Cref$$

при чему је:

Cdb₋ - цијена негативног дебаланса унутар једног периода поравнања коју утврђује НОС БиХ;

Cref - цијена по којој ОСП продаје електричну енергију снабдјевачима.

- уколико је поједини произвођач остварио позитиван дебаланс ($\Delta P_i > 0$) унутар једног периода поравнања, тада се C рачуна као:

$$C = Cref - Cdb_{+}$$

при чему је:

Cdb₊ - цијена позитивног дебаланса унутар једног периода поравнања коју утврђује НОСБиХ;

Cref - цијена по којој ОСП продаје електричну енергију снабдјевачима.

(2) Изузетно, у случају да је цијена дебаланса:

$$Cdb_{\leq}Cref$$

или

$$Cdb_{\geq}Cref$$

сматра се да су трошкови дебаланса једнаки нули.

Члан 16.

(Обрачун и фактурисање трошкова дебаланса)

- (1) Трошак дебаланса ОСП-а финансијски се поравнава између ОСП и МХ ЕРС-а.
- (2) Дневни обрачун трошка дебаланса ОСП-а рачуна се као сума појединачних сатних трошкова дебаланса ОСП-а у том дану.
- (3) Усаглашење трошка дебаланса између ОСП-а и МХ ЕРС-а врши се на мјесечном нивоу, на крају обрачунског периода.
- (4) Трошак дебаланса појединог произвођача финансијски се поравнава између ОСП-а и произвођача.
- (5) Дневни обрачун трошка дебаланса произвођача рачуна се као сума појединачних сатних трошкова дебаланса у том дану.
- (6) Усаглашење обрачуна трошка дебаланса између ОСП и појединог произвођача се вршина дневном нивоу, у текућем радном дану за претходни дан(е).
- (7) Изузетно, уколико мјерни уређај не омогућава даљинско преузимање података о оствареној производњи на сатном нивоу, усаглашење података се врши на мјесечном нивоу, након уноса података о оствареној производњи које достави ОС, а прије испостављања фактуре на бази извршеног обрачуна трошкова дебаланса.
- (8) Коначни мјесечни обрачун трошкова дебаланса представља збир свих израчунатих сатних трошкова дебаланса.

Члан 17.

(Плаћање трошкова дебаланса)

- (1) Плаћања по основу обрачунатих трошкова дебаланса врше се на основу коначног мјесечног обрачуна.
- (2) ОСП, на основу извршеног обрачуна трошкова дебаланса, испоставља произвођачу фактуру најкасније додеветог дана у текућем мјесецу за претходни мјесец.
- (3) Рок плаћања по испостављеној фактури је најкасније двадесет пети дан у текућем мјесецу за претходни мјесец.
- (4) Плаћање се врши на рачун назначен на фактури.

Члан 18.

(Приговор на испостављену фактуру за трошкове дебаланса)

- (1) Произвођач има право ОСП-у поднијети приговор на исправност обрачуна трошкова дебаланса у року од пет (5) дана након испостављања фактуре.
- (2) ОСП је обавезан у року од три (3) дана извршити корекцију фактуре, уколико се утврди грешка у обрачуну.

ДИО ШЕСТИ – ПРЕЛАЗНЕ И ЗАВРШНЕ ОДРЕДБЕ

Члан 19.

(Уговорно регулисање обавезе плаћања трошкова дебаланса)

- (1) Уговором о остваривању права на подстицај закљученим између ОСП-а и произвођача, утврђује се обавеза плаћања трошкова дебаланса који се обрачунавају на начин прописан овим упутством.
- (2) ОСП је обавезан сваком произвођачу са којим је закључен уговор о обавезном откупу по гарантованим цијенама чија је укупна инсталисана снага постројења већа од 500 kW, доставити усвојено Упутство, како би произвођач био детаљно упознат са начином обрачуна трошкова дебаланса.

Члан 20.

(Тумачење Упутства)

За тумачење одредби овог Упутства надлежан је ОСП..

Члан 21.

(Надзор над спровођењем Упутства)

Надзор над провођењем овог Упутства у МХ ЕРС, у периоду док је на снази законско овлашћење за обављање функције ОСП-а, врши Управа МХ ЕРС.

Члан 22.

(Измјене и допуне)

Измјене и допуне овог Упутства врше се по истом поступку и на начин који се примјењује за његово доношење.

Члан 23.

(Ступање на снагу)

Ово Упутство ступа на снагу осмог дана од дана објављивања у „Службеном билтену Електропривреде РС“ и објавит ће се на огласној табли МХ ЕРС.

Члан 24.

(Стављање претходног Упутства ван снаге)

Ступањем на снагу овог Упутства престаје да важи Упутство за примјену Закона о обновљивим изворима и ефикасној когенерацији – обрачун дебаланса произвођача у систему обавезног откупа од 25.12.2015. године.

в.д. Генерални Директор

Др Жељко Ковачевић